

gretb

Bord Oideachais agus Oiliúna
na Gaillimhe agus Ros Comáin
Galway and Roscommon
Education and Training Board

Cuan na Gaillimhe CNS - a Steiner education

An Cimin Mór, Cappagh Road Knocknacarra, Galway, H91Y38E

Roll No: 20462d Tel: (091) 867 387

www.cuannagailimhecns.ie

Curaclam Teanga na Bunscoile – Gaeilge

1 INTRODUCTION AND AIMS

- Go n-úsáidfidís an Ghaeilge mar ghnáth-theanga cumarsáide chomh minic agus is féidir i rith an lae.
- Go mbainfeadh na páistí amach caighdeán árd labhartha, léitheoireachta agus scríbhneoireachta roimh dheireadh a mbunoideachais.
- Go ndéanfaí forbairt ar éisteacht, labhairt, léitheoireacht agus scríbhneoireacht ar bhealach comhtháite
- Go gcuirfís ar chumas na páistí eolas a chur ar chultúr na tíre trí fhoghlaim na Gaeilge.
- Go mbeadh an Ghaeilge in úsáid i gcomhthéascanna éagsúla chun caidreamh sóisialta a dhéanamh
- Múineadh na Gaeilge a bheith spéisiúil, taitneamh a bheith le baint as foghlaim na Gaeilge
- Cumas éisteachta agus labhartha an pháiste a fhorbairt agus a m(h)uinín a chothú chun na Gaeilge a úsáid;
- Cumas réamh-léitheoireachta agus réamh-scríobhneoireachta an pháiste a chothú
- Cumas léitheoireachta agus scríobhneoireachta an pháiste a chothú ag leibhéal a oireann dó/di féin
- Suim agus tuiscint sa Ghaeilge agus sa chultúr a chothú
- Cumas cumarsáide a fhorbairt trí chluichí teanga agus tascanna
- Cúram a dhéanamh d'fhorbairt shóisialta, chognaíoch, mhothúchánach, shamhlaíoch agus aeistéitiúil an pháiste
- Cur le líofacht, le cruinneas foghraíochta agus le saibhreas teanga an pháiste
- Úsáid na Gaeilge mar mhodh chumarsáide a chur chun cinn
- Go mbeadh “Gaeilge Bheo” sa scoil réadúil, ag baint le saol an pháiste

2 SNÁITHEANNA, GNÉITHE AGUS TORTHAÍ FOGHLAMA

	<i>Teanga ó Bhéal</i>	<i>Léitheoireacht</i>	<i>Scribhneoireacht</i>
<i>Cumarsáid</i>	*Rannpháirtíocht, éisteacht agus aird *Inspreagadh agus rogha *Gnásanna sóisialta agus feasacht ar dhaoine eile	*Rannpháirtíocht *Inspreagadh agus rogha	*Rannpháirtíocht *Inspreagadh agus rogha
<i>Tuiscint</i>	*Struchtúr abairte agus gramadach *Stór focal *Léiriú tuisceana	*Gnásanna cló agus struchtúr abairte *Stór focal *Fónaic, aithint focal agus staidéar ar fhocail *Feasacht fhóineolaíoch agus fhóinéimeach	*Struchtúr abairte agus gnásanna cló *Stór focal *Litriú agus staidéar ar fhocail
<i>Fiosrú agus úsáid</i>	*Iarratais, ceisteanna agus idirghníomhuithe *Catagóiriú *Teanga a úsáid go spráíuil agus go cruthaitheach *Eolas, míniú agus údar a thabhairt *Cur síos, tuar agus machnamh	*Cuspóir, seánra agus guth *Tuiscint *Freagairt agus intinn an údair *Líofacht agus féincheartú	*Cuspóir, seánra agus guth *Próiseas na scríbhneoireachta agus ag cruthú téacs *Freagairt agus intinn an údair *Peannaireacht agus cur i láthair Eolas

3 MODHANNA MÚINTE

Is iad na Modhanna Múinte a luaitear sa Churaclam Gaeilge ná:-

- An Módh Díreach - m.sh. seo peann
- Modh na Sraithe – m.sh. D'éirigh mé ar maidin. Ghlan mé m'fhiacla. D'ith mé mo bhricfeasta.
- Modh an Lánfhreagartha Gníomhaí – m.sh. Éist agus déan: cuir suas do lámh, bí ag rith.
- An Modh Cioslabhartha – cluichí biongó, éist agus tarraing.
- An Modh Ciosamhairc – pictiúirí, postaeirí,
- Modh na Ráite – Is mise Tomás ... Abair é (agus agallamh ar siúl) / Is maith liom úll, Abair é.

4 IDIRDHEALÚ

Freastalóidh an clár Gaeilge ar gach páiste sa rang agus cuirfear deiseanna ar fáil chun go mbainfidh gach paiste taitneamh agus tairbhe as. Is ar éisteacht agus labhairt na Gaeilge is mó a bheidh an bhéim nuair a bheidh páistí le riachtanais speisialta san áireamh.

5.1 NAÍONÁIN SHÓISEARACHA AGUS NAÍONÁIN SHINSEARACHA

Cumarsáid**Rannpháirtíocht, éisteacht agus aird (Rang 1 agus Rang 2 freisin)**

- Spéis agus comhaird a léiriú, straitéisí tuisceana a úsáid agus stór focal a shealbhú trí éisteacht go gníomhach le Gaeilge shaibhir á labhairt i réimse comhthéacsanna agus i nguthanna/canúintí eile chomh maith le guth/canúint an mhúinteora ar mhaithe le spraoi agus cúiseanna faoi leith, cé nach gá go dtuigfeadh siad gach focal.

Inspreagadh agus rogha (Rang 1 agus Rang 2 freisin)

- Téacsanna a roghnú, éisteacht leo, freagairt dóibh, agus téacsanna a chruthú i réimse seánra í trasna an churaclaim i gcomhair pléisiúir agus spéise, agus i dteangacha éagsúla, nuair is cuí.

Gnásanna sóisialta agus feasacht ar dhaoine eile

- A aithint go n-athraíonn an stíl chainte ag brath ar an ngaol idir na daoine agus ag brath ar an lucht éisteachta.
- Feidhmiú mar chuid de ghrúpa agus roinnt focail/frásaí Gaeilge á núsáid.

Tuiscint**Struchtúr abairte agus gramadach**

- Úsáid a bhaint as abairtí sothuigthe a éiríonn níos cuimsithí de réir a chéile, ina bhfuil an aimsir, ord na bhfocal agus struchtúr na habairte ceart, agus sainmhíniú cuía thabhairt, le tacaíocht de réir mar is gá.

Stór Focal (Rang 1 agus Rang 2 freisin)

- Úsáid a bhaint as straitéisí éagsúla ar nós gheáitsí an chainteora, tuin chainte, focail atá ar eolas cheana, pictiúr, struchtúr na habairte, sainmhíniú agus cur síos chun tuiscint ar fhocail nua a léiriú agus iad a úsáid, agus i dteangacha éagsúla nuair is cuí.
- Úsáid a bhaint as stór focal agus frásaí ó bhéal a éiríonn níos sofaisticiúla de réir a chéile, ina measc teanga a bhaineann le téacs agus le topaic agus teanga a bhaineann go sonrach le hábhar ar leith, agus teanga gan chomhthéacs a chur in iúl.
- Réimse leathan de bheannachtaí, nathanna cainte agus frásaí coitianta a úsáid is tuin agus foghraíocht chuí a úsáid agus iad a úsáid sa chomhthéacs cuí.

Léiriú Tuisceana (Rang 1 agus Rang 2 freisin)

- Tuiscint a léiriú trí threoracha a thabhairt agus a leanúint agus insintí, míniúcháin agus cur síos a thuiscint, agus cás a dhéanamh go soiléir, lena n-áirítear tuairimíocht a dhéanamh, hipitéis a thabhairt, údar a thabhairt, idirbheartaíocht a dhéanamh, argóint a dhéanamh agus gearán a dhéanamh.

Fiosrú agus úsáid**Iarratais, ceisteanna agus idirghníomhuithe**

- Ceisteanna a chur agus freagraí a thabhairt i nGaeilge agus i mBéarla de réir mar is gá, chun cabhair a lorg, teacht ar eolas agus ar thuiscint, agus chun smaointeoireacht a shoiléiriú agus a leathnú

Catagóiriú (Rang 1 agus Rang 2 freisin)

- Réimse daoine, rudaí, imeachtaí, eispéireas agus coincheapa níos casta a ainmniú, iad a chatagóiriú agus eolas níos doimhne ar an ábhar agus níos mó tuisceana ina leith a léiriú, le tacaíocht de réir mar is gá.

Athinsint agus mionléiriú (Rang 1 agus Rang 2 freisin)

- Scéalta samhlaíocha agus insintí pearsanta a éiríonn níos casta a insint agus a athinsint san ord ceart do lucht éisteachta a aithníonn siad agus nach n-aithníonn siad agus aimsirí agus stór focal ó bhéal a úsáid go cuí.

Teanga a úsáid go spráíúil agus go cruthaitheach (Rang 1 agus Rang 2 freisin)

- Éisteacht agus freagairt le gnéithe aeistéitiúla agus cruthaitheacha teanga agus teanga a úsáid go spráíúil agus go cruthaitheach, agus trasna teangacha éagsúla nuair is cuí.

Eolas, míniú agus údar a thabhairt (Rang 1 agus Rang 2 freisin)

- Pointí eolais a sholáthar agus a mhíniú, agus údar a thabhairt leo do lucht éisteachta a aithníonn siad agus nach n-aithníonn siad, ag úsáid teanga shainiúil an ábhair, le tacaíocht de réir mar is gá.

Cur síos, tuar agus machnamh (Rang 1 agus Rang 2 freisin)

- Cur síos a dhéanamh ar ghníomhartha, imeachtaí agus próisis a bhaineann le fíor-chomhthéacsanna agus le comhthéacsanna samhlaíocha, iad a thuar agus machnamh a dhéanamh orthu.

5.2 RANG 1 AGUS RANG 2

Cumarsáid

Gnásanna sóisialta agus feasacht ar dhaoine eile

- Leas a bhaint as teanga cuí chun comhráite ar thopaicí pearsanta agus ar thopaicí curaclaim a thosú, a bheith páirteach iontu agus siúl agus tuinleanúint leo. Tuin oiriúnach chainte agus scileanna cuí léirithe a úsáid a oireann don lucht éisteachta.

Tuiscint

Struchtúr abairte agus gramadach

- Úsáid a bhaint as abairtí sothuigthe a éiríonn níos deacra de réir a chéile, ina bhfuil ord na bhfocal agus struchtúr na habairte ceart, agus úsáid a bhaint as nascfhocail, comhabairtí agus abairtí casta chun sainmhíniú cuí a thabhairt.

Fiosrú agus úsáid

Iarratais, ceisteanna agus idirghníomhuithe

- Ceisteanna oscailte agus dúnta a chur agus a fhreagairt, chun cabhair a lorg, cabhrú le heolas agus tuiscint a fháil, agus chun smaointeoireacht a shoiléiriú agus a leathnú.

5.3 RANG 3 AGUS RANG 4

Cumarsáid

Rannpháirtíocht, éisteacht agus aird

- Iad féin a aithint mar éisteoirí agus cainteoirí, agus cumarsáid fhiúntach agus chomhbhách a dhéanamh le daoine eile. A bhféiniúlacht a chur in iúl ó bhéal agus teangacha éagsúla a úsáid chuige sin.
- Éisteacht go gníomhach agus le brí agus sult a bhaint as comhráite agus as téacsanna i réimse seánra í agus, nuair is féidir, i dteangacha éagsúla

Inspreagadh agus rogha (Rang 3 agus Rang 4 freisin)

- Téacsanna a roghnú, éisteacht leo, freagairt go criticiúil dóibh, agus téacsanna a chruthú i réimse seánra í trasna an churaclaim i gcomhair pléisiúir, spéise agus cuspóirí áirithe, agus i dteangacha éagsúla, nuair is cuí.

Gnásanna sóisialta agus feasacht ar dhaoine eile

- Teanga a úsáid go solúbtha agus go comhbhách nuair a bhítear ag tosú, ag cothú agus ag dul i mbun comhráite ar thopaicí pearsanta agus iad siúd atá bunaithe ar an gcuraclam.
- Stíl, tuin, luas, stór focal, gothaí gnúise agus comharthaíocht choirp a chur in oiriúint do lucht éisteachta éagsúil agus iad i mbun cumarsáide ó bhéal i réimse de sheánraí.

Tuiscint

Struchtúr abairte agus gramadach (Rang 3 agus Rang 4 freisin)

- Éagsúlacht a léiriú i bhfad agus i bhfoirm abairtí, bogadh go réidh idir réimse abairtí, idir shimplí, chomhshuite agus chasta, de réir mar a oireann don lucht éisteachta, don fheidhm agus don teanga atá á labhairt.

- Úsáid chuí na gramadaí a léiriú agus difríochtaí idir struchtúr abairte agus struchtúr gramadaí a aithint i dteangacha agus i gcanúintí éagsúla

Stór Focal

- Réimse de straitéisí a roghnú agus a chur i bhfeidhm chun réimse leathan d'fhocail agus de fhrásaí a shealbhú ó fhoinsí éagsúla, ar nós litríochta, téacsanna sainábhair agus teangacha eile

Léiriú Tuisceana

- Tuisceant a léiriú trí éisteacht go gníomhach le comhráite agus le téacsanna i réimse seánra í agus trasna teangacha eile, nuair is cuí, agus na téacsanna sin a thuiscint, a anailísiú agus a fhreagairt.

Fiosrú agus úsáid

Iarratais, ceisteanna agus idirghníomhuithe

- Réimse ceisteanna a chur agus a fhreagairt – idir oscailte, dhúnta, reitriciúil, agus treoircheisteanna – ar réimse cúiseanna, ar nós téacsanna a fhiosrú agus a phlé; smaointeoireacht a shoiléiriú agus a leathnú; tuairimí agus dearcthaí a chur i gcomparáid; agallamh a chur, bheith ag tuairimíocht, ag argóint agus ag áitiú.

Catagóiriú (Rang 5 agus Rang 6 freisin)

- Catagóiriú a mhíniú agus a chosaint trasna an churaclaim agus tuiscint a léiriú ar an tslí a mbíonn catagóirí ag síorathrú agus iad éagsúil lena chéile.

Athinsint agus mionléiriú (Rang 5 agus Rang 6 freisin)

- Insintí a chruthú agus scéalta agus eachtraí a athinsint - idir fhíor agus samhailteach - do luchtanna éisteachta éagsúla, ag úsáid teanga shamhlaíoch agus mheafarach, ag tabhairt míniú breise nuair is cuí.

Teanga a úsáid go spráíúil agus go cruthaitheach (Rang 1 agus Rang 2 freisin)

- Éisteacht le gnéithe aeistéitiúla, cruthaitheacha na teanga, iad a aithint, agus freagairt dóibh ag leibhéal fuaimne, focail, abairte agus téacs agus an teanga a láimhseáil go cruthaitheach.
- Teanga a úsáid go spráíúil agus go cruthaitheach ina gcomhrá agus a dtéacsanna féin agus trasna teangacha éagsúla nuair is cuí.

Eolas, míniú agus údar a thabhairt (Rang 5 agus Rang 6 freisin)

- Eolas a anailísiú agus a roghnú le smaointe agus tuairimí a chur in iúl ar réimse cúiseanna, ar nós eolas a thabhairt, díospóireachta, míniú, cosanta agus áitiú ar dhaoine.

Cur síos, tuar agus machnamh (Rang 5 agus Rang 6 freisin)

- Cur síos a dhéanamh ar ghníomhartha, eachtraí, próisis, mothúcháin agus eispéiris a bhaineann le réimse leathan d'fhíor-choincheapa, agus coincheapa samhlaíocha, iad a thuar, agus machnamh agus measúnú a dhéanamh orthu.

5.4 RANG 5 AGUS RANG 6

Cumarsáid

Rannpháirtíocht, éisteacht agus aird

- Éisteacht go gníomhach ar feadh tréimhse ama, ag éisteacht do mhionsonaraí agus bríonna caolchúiseacha agus i dteangacha éagsúla mar is cuí.
- Measúnú a dhéanamh ar an tslí a dtéann an chúis, an suíomh agus lucht éisteachta/éisteoir i bhfeidhm ar réim, canúint agus blas an chainteora.

Gnásanna sóisialta agus feasacht ar dhaoine eile

- An tionchar a bhíonn ag cultúr agus féiniúlacht ar an tslí a ndéanann daoine cumarsáid lena chéile ó bhéal agus go neamhbhriathartha a fhiosrú.
- Éisteacht agus labhairt go muiníneach, go neamhspléach agus go hoilte chun comhoibriú le daoine eile agus chun aiseolas, smaointí, cinntí agus torthaí a chomhroinnt le réimse de lucht éisteachta.

Tuiscint

Stór Focal

- Stór leathan focal, frásaí agus teanga fháthchiallach a roghnú agus a úsáid go criticiúil, i gcás coincheapa agus topaicí teibí, sainiúla agus atá ar eolas, de réir mar a oireann don lucht éisteachta agus don chuspóir.

Léiriú Tuisceana

- Tuiscint a léiriú trí éisteacht go gníomhach le comhráite agus téacsanna i réimse seánra í agus trasna teangacha éagsúla, nuair is cuí, anailís a dhéanamh ar na comhráite agus téacsanna sin agus iad a chur i gcomparáid agus a mheasúnú.

Fiosrú agus úsáid

Iarratais, ceisteanna agus idirghníomhuithe

- A roghnú cén bealach agus cén uair le réimse ceisteanna a chur agus a fhreagairt – idir oscailte, dhúnta, reitriciúil, agus treoircheisteanna – agus cúis shoiléir leo.

6 LÉITHEOIREACHT

6.1 NAÍONÁIN SHÓISEARACHA AGUS NAÍONÁIN SHINSEARACHA

Cumarsáid

Rannpháirtíocht (Rang 1 agus Rang 2 freisin)

- Aird a thabhairt, páirt a ghlacadh i léitheoireacht agus sult a bhaint as a bheith ag éisteacht léi. Labhairt faoi bhrí agus faoi léirmhíniú focal scríofa agus léaráidí le daoine, iad féin a aithint mar léitheoirí.
- Téacsanna i dteangacha éagsúla a iniúchadh.

Inspreagadh agus rogha

- Téacsanna i réimse seánra í agus i dteangacha éagsúla a roghnú, a léamh agus cumarsáid a dhéanamh ina dtaobh, ar mhaithe le pléisiúr agus le spéis.

Tuiscint

Gnasanna cló agus struchtúr abairte

- Gnásanna bunúsacha an chló a aithint agus a úsáid.

Feasacht fhóineolaíoch agus fhóinéimeach (Rang 1 agus Rang 2 freisin)

- Súgradh le fuaimeanna agus iad a aithint agus a ionramháil, e.g., siollaí, rím, túsfhoghair agus foghair dheiridh agus fóinéim í i bhfocail labhartha.
- Fuaimeanna i bhfocail atá i dtéacsanna Gaeilge, Béarla agus i dteangacha eile a aithint.

Fónaic, aithint focal agus staidéar ar fhocail

- Gach litir i gcás íochtair agus i gcás uachtair ó aibítir na Gaeilge a aithint, a ainmniú agus a fhuaimniú chomh maith le patrúin choitianta litreacha.
- Roinnt straitéisí aitheanta focal a úsáid agus iad ag léamh téacsanna teagaisc agus ag leibhéal neamhspleách.

Stór focal

- Stór focal cuí a shealbhú chun tacú le tuiscint ar théacs, go neamhspleách nó i bpáirt.
- Labhairt faoi stór focal nua léitheoireachta agus é a úsáid de réir mar a thagann sé chun cinn trí tharraingt ar chomhthéacs, focail le brí ionann agus focail leis an bhfuaim chéanna ach le brí dhifriúil chun cabhrú leis an tuiscint.

Fiosrú agus úsáid

Cuspóir, seánra agus guth

- Taithí a fháil ar ghnéithe aeistéitiúla, cruthaitheacha agus samhlaíocha téacs agus réimse seánra í, freagairt dóibh agus roghanna agus tuairimí ina leith a chur in iúl.

Freagairt agus intinn an údair (Rang 1 agus Rang 2 freisin)

- Smaointe agus tuairimí ar théacsanna i réimse seánra ía phlé agus a chomhroinnt trasna an churaclaim.
- Machnamh agus plé a dhéanamh ar intinn an údair.

Tuiscint (Rang 1 agus Rang 2 freisin)

- Sonraí tábhachtacha i dtéacs a thabhairt chun cuimhne, iad a phlé agus a athinsint in ord agus na príomhphointí eolais i dtéacs a aithint.

Líofacht agus féincheartú (Rang 1 agus Rang 2 freisin)

- Téacsanna teagaisc agus téacsanna ag leibhéal neamhspleách a léamh i réimse seánra í ag luas réasúnta agus le tuiscint, agus féincheartú neamhspleách a dhéanamh.

6.2 RANG 1 AGUS RANG 2

Cumarsáid

Inspregadh agus rogha

- Téacsanna a roghnú, a léamh agus a phlé i réimse seánra í agus i dteangacha éagsúla ar mhaithe le pléisiúr, cuspóirí ar leith agus spéis.

Tuiscint

Gnasanna cló agus struchtúr abairte

- Gnásanna an chló agus struchtúr abairte a úsáid mar chabhair chun brí a bhaint as téacs.

Fónaic, aithint focal agus staidéar ar fhocail

- Feasacht fóineolaíochta agus réimse de straitéisí aitheanta focal a úsáid go solúbtha agus go muiníneach agus iad ag léamh téacsanna teagaisc agus ag leibhéal neamhspleách.
- Tuiscint a léiriú ar an difríocht idir fuaimniú na bhfocal sa chaint agus an leagan scríofa agus an tuiscint sin a chur i bhfeidhm ina gcuid léitheoireachta agus foghraíocht cheart na Gaeilge a úsáid

Stór focal

- Stór focal cuí a shealbhú chun tacú le tuiscint ar théacs go neamhspleách.
- Réimse de straitéisí stór focal a úsáid chomh maith le heolas ar chomhchiallaigh agus frithchiallaigh chun brí focal agus frásaí nua a shoiléiriú agus a phlé de réir mar a thagann siad chun cinn.

Fiosrú agus úsáid

Cuspóir, seánra agus guth

- Taithí a fháil ar ghnéithe aeistéitiúla, cruthaitheacha agus samhlaíocha téacs agus ar réimse níos leithne seánra í, freagairt dóibh, agus roghanna agus tuairimí a chosaint.

Cumarsáid

Rannpháirtíocht (Rang 5 agus Rang 6 freisin)

- A spéis agus a shásamh sa litríocht agus sa léitheoireacht i réimse seánra í trasna an churaclaim a fhorbairt.
- Dul i ngleic le téacsanna atá níos casta agus téacsanna i dteangacha eile a fhiosrú.

Inspreagadh agus rogha (Rang 5 agus Rang 6 freisin)

- Téacsanna i réimse seánra í agus i dteangacha éagsúla trasna an churaclaim a roghnú ar mhaithe le pléisiúr, spéis, agus cuspóirí ar leith. Léirmheas criticiúil a dhéanamh ar na téacsanna sin.

Tuiscint

Gnasanna cló agus struchtúr abairte (Rang 5 agus Rang 6 freisin)

- Comparáid a dhéanamh idir gnásanna cló i dtéacsanna atá níos casta agus anailís a dhéanamh orthu.
- Anailís a dhéanamh ar struchtúr abairte i dtéacsanna, lena n-áirítear abairtí simplí, abairtí comhshuite, agus abairtí casta.
- Comparáid a dhéanamh idir struchtúr abairte agus téacsanna i dteangacha éagsúla.

Feasacht fhóineolaíoch agus fhóinéimeach (Rang 5 agus Rang 6 freisin)

- Comparáid a dhéanamh idir fuaimeanna agus pátrúin i bhfocail i seánra í éagsúla trasna an churaclaim.
- Fuaimeanna i bhfocail atá i dtéacsanna Gaeilge, Béarla agus i dteangacha eile a aithint agus comparáid a dhéanamh eatarthu.
- Canúintí agus blasanna i dtéacsanna a aithint agus a phlé.

Fónaic, aithint focal, agus staidéar ar fhocail (Rang 5 agus Rang 6 freisin)

- Réimse de straitéisí aitheanta focal a úsáid go solúbtha agus go muiníneach agus iad ag léamh téacsanna teagaisc agus ag leibhéal neamhspleách trasna an churaclaim.
- Leas a bhaint as teanga(cha) atá ar a thoil acu chun brí a bhaint as téacs i dteanga(cha) eile.

Stór focal (Rang 5 agus Rang 6 freisin)

- Réimse leathan de straitéisí stór focal agus eolas ar chomhchiallaigh, frithchiallaigh, comhainmneacha, táthmhíreanna agus fréamhfhocail a úsáid go solúbtha agus go muiníneach chun focail/frásaí nua i dtéacsanna a phlé agus chun brí a bhaint astu.

Fiosrú agus úsaid

Cuspóir, seánra agus guth

- Gnéithe de théacs a chuireann cuspóir, seánra nó guthanna ar leith in iúl a ainmniú agus a phlé. Ciall a bhaint as téacs cé nach bhfuil sé mínithe go soiléir.
- Freagairt do ghnéithe aeistéitiúla, cruthaitheacha agus samhlaíocha téacs i seánra í éagsúla trasna an churaclaim. A gcuid tuairimí agus roghanna ar na gnéithe sin a chosaint agus údar a thabhairt leo.

Freagairt agus intinn an údair (Rang 5 agus Rang 6 freisin)

- An intinn a bhíonn ag údair dhifriúla a chur i gcomparáid lena chéile, a chur i gcodarsnacht lena chéile agus machnamh criticiúil a dhéanamh orthu, agus léirmhínte éagsúla ar théacs i réimse leathan seánra í a phlé.

Tuiscint

- Straitéisí tuisceana a chur i gcomparáid lena chéile agus iad a roghnú ar bhealach solúbtha, chomh maith le taithí phearsanta agus eolas cúlra a úsáid chun dul i ngleic le téacs atá níos casta, go neamhspleách nó i bpáirt le daoine eile.

Líofacht agus féincheartú (Rang 5 agus Rang 6 freisin)

- Téacsanna i réimse seánra í a léamh gan stró, le luas cuí, go cruinn agus le tuin chuí dá lucht éisteachta.

Fiosrú agus úsáid

Cuspóir, seánra agus guth

- An tionchar a bhíonn ag cultúr agus féiniúlacht ar chruthú téacs i réimse seánra í a aithint agus a fhiosrú.
- Machnamh criticiúil a dhéanamh ar an bhfreagairt a thug siad do ghnéithe aeistéitiúla, cruthaitheacha agus samhlaíocha téacs i seánra í éagsúla trasna an churaclaim.

Tuiscint

- Straitéisí tuisceana a chur i gcomparáid lena chéile agus údar maith a bheith leis an rogha straitéise a úsáidtear chun dul i ngleic le téacs i réimse seánra í trasna an churaclaim go neamhspleách nó i bpáirt le daoine eile, ag baint úsáid i gcónaí as taithí phearsanta agus eolas cúlra.
- Comparáid a dhéanamh idir eolas, tuairimí, agus smaointe ó fhoinsí éagsúla i réimse téacsanna agus an t-eolas ar fad a tharraingt le chéile.

7 SCRÍBHNEOIREACTH

7.1 NAÍONÁIN SHÓISEARACHA AGUS NAÍONÁIN SHINSEARACHA

Cumarsáid

Rannpháirtíocht

- Aird a thabhairt ar mharcanna agus líníocht a dhéanamh, páirt a ghlacadh ann agus taitneamh a bhaint as, agus scríobh chun cumarsáid a dhéanamh le daoine eile agus é a dhéanamh i dteangacha éagsúla nuair is cuí.

Inspreagadh agus rogha (Rang 1 agus Rang 2 freisin)

- Uirlisí, topaic agus ábhar cuí a roghnú don scríbhneoireacht pháirteach nó neamhspleách agus téacsanna a roghnú chun roinnt le daoine eile.

Tuiscint

Struchtúr abairte agus gnásanna cló

- Gnásanna bunúsacha an chló chomh maith le struchtúr abairte a úsáid agus iad ag cumadh téacsanna i bpáirt le daoine nó go neamhspleách.

Litriú agus staidéar ar fhocail

- Litreacha ó aibítir na Gaeilge a aithint, a ainmniú agus a fhuaimniú agus úsáid a bhaint as roinnt litrithe chirt, ag tarraingt ar an eolas atá acu faoi phatrúin fuaime agus patrúin litreacha chun buille faoi thuairim a thabhairt faoi litriú focail (litriú cumtha).
- Tosú ar thuiscint a léiriú ar athruithe gramadaí agus iad a úsáid i bhfrásaí coiteanna ina gcuid scríbhneoireachta.

Stór focal

- Úsáid a bhaint as stór focal níos leithne óna dtaithí phearsanta agus óna dtaithí ar phlé le téacs. Teanga a úsáid go spráúil agus go cruthaitheach, le tacaíocht de réir mar is gá.

Fiosrú agus úsáid

Cuspóir, seánra agus guth (Rang 1 agus Rang 2 freisin)

- Líníocht a dhéanamh agus scríobh agus tuiscint aige ar an gcuspóir agus ar an lucht éisteachta araon, le linn dóibh téacsanna a chruthú i réimse seánra í agus i dteangacha éagsúla nuair is cuí.
- Iníúchadh a dhéanamh ar struchtúr téacs agus gnéithe teanga a bhaineann le réimse seánra í agus iad a úsáid go rathúil.

- A nguth pearsanta a fhorbairt ina gcuid scríbhneoireachta chun a gcuid tuairimí, eolas agus taitní a chomhroinnt.

Próiseas na scríbhneoireacha agus téacs a chruthú (Rang 1 agus Rang 2 freisin)

- An próiseas scríbhneoireachta a úsáid chun téacs a scríobh i gcomhpháirt le daoine eile agus/nó go neamhspleách.

Freagairt agus intinn an údair (Rang 1 agus Rang 2 freisin)

- Brí a gcuid téacsanna féin a chomhroinnt agus tuiscint a léiriú trí fhreagairt do théacs daoine eile.

Peannaireacht agus cur i láthair

- Ceannlitreacha agus litreacha beaga a scríobh mar aonad reatha leo féin.
- Téacsanna a chur i láthair i réimse form áidí.

7.2 RANG 1 AGUS RANG 2

Cumarsáid

Rannpháirtíocht

- Iad féin a aithint mar scríbhneoirí, páirt a ghlacadh i scríbhneoireacht, agus taitneamh a bhaint aisti, chun cumarsáid a dhéanamh le daoine eile agus i dteangacha éagsúla nuair is cuí.

Struchtúr abairte agus gnásanna cló

- Úsáid a bhaint as gnásanna an chló, struchtúir abairte níos casta, aimsirí cearta na mbriathra agus nascfhocail ina gcuid scríbhneoireachta.

Litriú agus staidéar ar fhocail

- Straitéisí litrithe a úsáid chun focail nua agus athruithe gramadaí a litriú agus iad a úsáid mar is cuí agus tuiscint a léiriú ar na difríochtaí idir an teanga ó bhéal agus an leagan scríofa den teanga.
- Réimse focal ardmhínicíochta a litriú go cruinn agus ábhair thagartha a úsáid go neamhspleách chun litrithe a cheartú agus a sheiceáil.

Stór Focal

- Úsáid a bhaint as stór focal níos casta ó go leor foinsí agus gnéithe aeistéitiúla, cruthaitheacha agus samhlaíochta na teanga a fhiosrú ina gcuid scríbhneoireachta.

Peannaireacht agus cur i láthair

- Scríobh agus úsáid á baint as stíl scríbhneoireachta.
- Téacsanna a chur i láthair i réimse form áidí.

7.3 RANG 3 AGUS RANG 4

Cumarsáid

Rannpháirtíocht (Rang 5 agus Rang 6 freisin)

- Dearnadh dearfach agus cuspóirí éagsúla a léiriú agus iad ag tabhairt faoi théacs i réimse seánra í, i dteangacha éagsúla nuair is cuí, agus trasna an churaclaim.
- Scríbhneoireacht a úsáid mar uirlis chun ord agus eagar a chur ar smaointe agus iad a shoiléiriú, agus chun a bhféiniúlacht a chur in iúl (agus úsáid a bhaint as teangacha eile san áireamh).

Inspreagadh agus rogha (Rang 5 agus Rang 6 freisin)

- Uirlisí, straitéisí, agus ábhar, a mheas agus a roghnú go criticiúil chun téacs a chruthú i réimse seánra í trasna an churaclaim ar mhaithe le cuspóirí agus luchtanna éisteachta/léite éagsúla.

Tuiscint

Struchtúr abairte agus gnásanna cló (Rang 5 agus Rang 6 freisin)

- Úsáid a bhaint as gnásanna an chló atá ag éirí níos caolchúisí an t-am ar fad ina scríbhneoireacht neamhspleách.
- Úsáid a bhaint as abairtí simplí, comhshuite agus casta agus iad ag athrú fhad na n-abairtí chun dul in oiriúint do lucht léitheoireachta, stíl agus tuin a gcuid scríbhneoireachta.

Litriú agus staidéar ar fhocail (Rang 5 agus Rang 6 freisin)

- Anailís a dhéanamh ar an gcaoi a dtéann comhfhreagairtí idir litreacha agus fuaimeanna, patrúin litrithe choitianta agus codanna agus fréamhacha lánbhrí d'fhocail i bhfeidhm ar litriú, agus úsáid a bhaint as an eolas sin chun focail a litriú i gceart ina gcuid scríbhneoireachta.
- Úsáid a bhaint as ábhar tagartha cuí chun litriú a sheiceáil agus a cheartú go neamhspleách.
- A aithint go n-athraíonn focail Ghaeilge uaireanta de réir chomhthéacs na gramadaí (séimhiú, úrú, uimhir iolra, tuiséal ginideach).
- Cosúlachtaí agus difríochtaí idir focail agus patrúin litreacha i dteangacha (Gaeilge, Béarla, nó teangacha eile) agus i seánra í éagsúla a aithint agus phlé.

Stór focal

- Teanga agus stór focal oiriúnach a fhiosrú agus a roghnú chun téacsanna a chruthú i réimse seánra í dteangacha éagsúla nuair is cuí, ar mhaithe le cuspóirí agus luchtannaéisteachta/léite éagsúla. Údar/cúiseanna a thabhairt leis na roghanna sin.

Fiosrú agus úsáid

Cuspóir, seánra agus guth (Rang 5 agus Rang 6 freisin)

- Téacs a chruthú ar chúiseanna údarachta ar leith, ag léiriú tuiscint níos doimhne ar thionchar an lucht éisteachta/léite ar a gcuid scríbhneoireachta.
- Anailís agus meastóireacht a dhéanamh ar struchtúr téacs agus gnéithe teanga a bhaineann le réimse seánra í.
- A nguth pearsanta a léiriú agus tuilleadh forbartha a dhéanamh air trína gcuid tuairimí, eolais, agus taithí a roinnt i réimse seánra í ar mhaithe le cuspóirí agus lucht éisteachta/léite ar leith.
- Tuiscint a léiriú ar an tslí a bhféadfaí canúintí agus blasanna éagsúla a úsáid agus téacs á chruthú.

Próiseas na scríbhneoireachta agus téacs a chruthú (Rang 5 agus Rang 6 freisin)

- Scileanna agus straitéisí a bhaineann leis an scríbhneoireacht mar phróiseas a ainmniú agus a mheas agus iad a úsáid chun téacsanna a chruthú go neamhspleách agus/nó i bpáirt le daoine eile, i réimse seánra í agus i dteangacha éagsúla nuair is cuí, trasna an churaclaim ar mhaithe le cuspóirí agus luchtannaéisteachta/léite éagsúla.
- Teanga chúí a úsáid chun leasuithe eagarthóireachta a mheas agus a phlé bunaithe ar théacsanna a cruthaíodh i réimse seánra í ar mhaithe le cuspóirí agus luchtanna éisteachta/léite éagsúla.

Freagairt agus intinn an údair (Rang 5 agus Rang 6)

- A gcuid aidhmeanna/a n-intinn féin mar údair agus gnéithe seachtracha a mbíonn tionchar acu ar údair a fhiosrú agus machnamh a dhéanamh orthu. Tuairimí daoine eile ar a gcuid téacsanna a phlé agus a mheas.

Peannaireacht agus cur i láthair

- Scríobh go hinléite agus go líofa agus úsáid á baint as stíl scríbhneoireachta atá rognaithe.
- Téacsanna a chur i láthair i réimse form áidí.

7.4 RANG 5 AGUS RANG 6

Tuiscint

Stór focal

- Teanga agus stór focal oiriúnach a fhiosrú agus a roghnú chun téacs níos casta a chruthú i réimse seánra í agus i dteangacha éagsúla nuair is cuí, ar mhaithe le cuspóirí agus luchtanna éisteachta/léite éagsúla. Údar/cúiseanna a thabhairt leis na roghanna sin.
- Measúnú a dhéanamh ar ghnéithe aeistéitiúla, cruthaitheacha, samhlaíochta agus fáthchiallacha na teanga a úsáideann siad ina gcuid scríbhneoireachta.
- Measúnú a dhéanamh ar an úsáid a bhaineann siad as stór focal ag brath ar chomhthéacsanna éagsúla.

Fiosrú agus úsáid

- Stíl agus leagan amach ábhartha a roghnú, a chosaint, agus a mholadh chun téacsanna a chruthú agus a chur i láthair i réimse form áidí.

8 NA TÉAMAÍ & AISEANNA

<i>Na Téamaí</i>	<i>Aiseanna</i>
<ul style="list-style-type: none">• Mé féin• Sa bhaile• An scoil• Bia• An aimsir• Éadaí• Ócáidí speisialta• Caitheamh aimsire• Siopadóireacht	<ul style="list-style-type: none">• Breagáin• Bosca eadaigh le haghaidh ról imirt• Pictúir & postaer.• Cartaí eagsúla.• Puipéad.• Fíor-rudaí• Amhráin• Dánta

9 MEASÚNÚ

- Dírbhreathnú an mhúinteora.
- Tascanna agus triallacha deartha ag an múinteoir.
- Measúnu ar an bhfoghlam agus Measúnú chun Foghlama.
- Bailiúchán d'obair na bpáistí.
- Coiméadtar samplaí d'obair na bpáistí.

10 CUR I BHFEIDHM AN PHLEAN

10.1 ROLANNA AGUS FREAGRACHT

- Tá gach múinteoir freagrach as an bplean a chur i gcrích.

10.2 SPRIOCDHÁTAÍ LEIS AN BPLEAN SEO A CHUR I BHFEIDHM

- Cuirfear an plan seo i bhfeidhm ó Meán Fómhair 2020

11 DAINGNIÚ

Cuireadh an Plean seo faoi bhráid an Bhoird Bainistíochta agus glacadh leis ar an 27ú Aibreán

Cathaoirleach an Bhoird Bainistíochta

Deroy Scodny